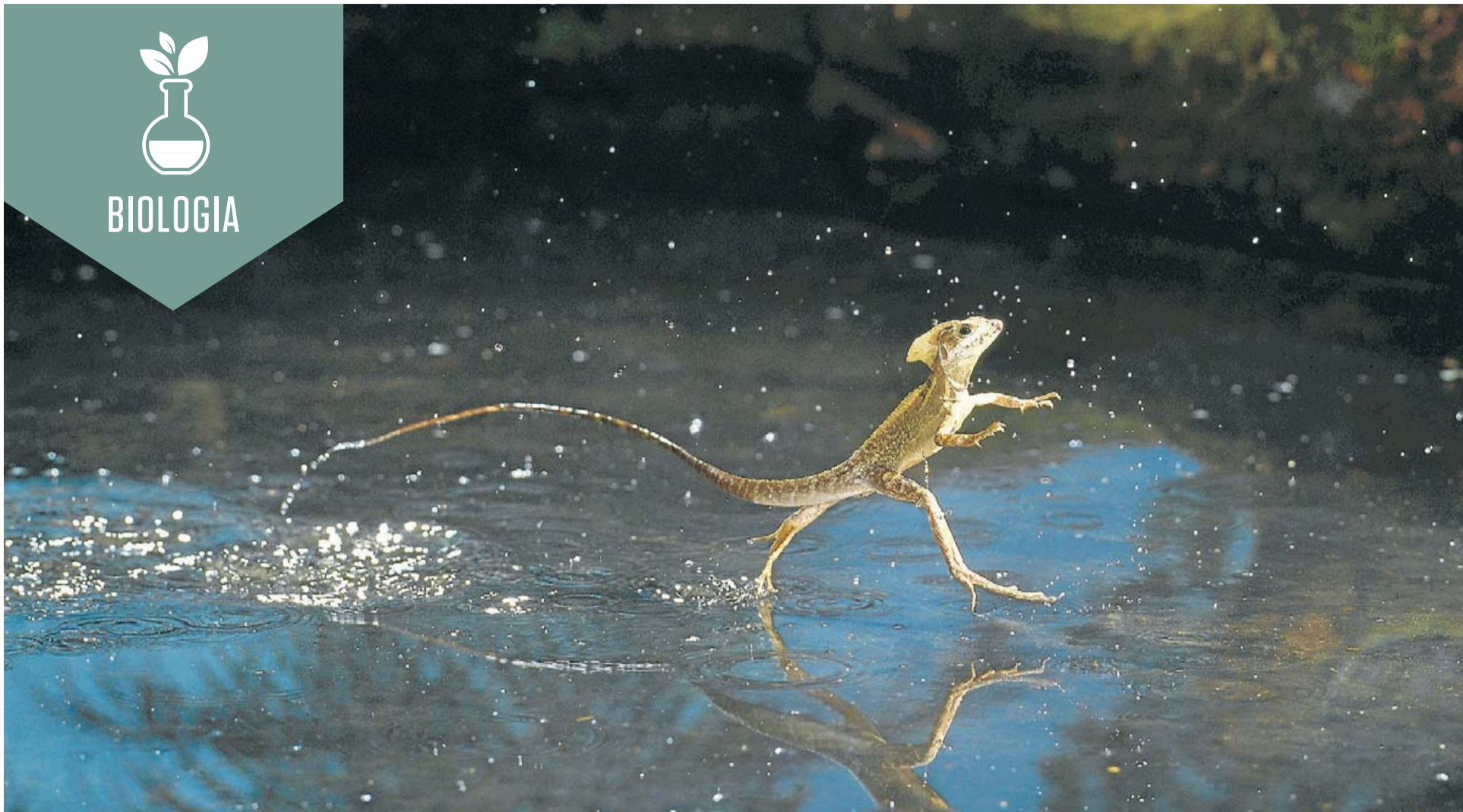

BIOLOGIA

El basilisc és un dels més de mil animals que poden caminar sobre l'aigua. GETTY

Descobreixen com els dragons corren sobre l'aigua

La troballa podria inspirar el disseny d'embarcacions que necessitarien menys combustible per navegar

David Bueno

Els dragons són un tipus de llangardaix molt conegut per les seves capacitats acrobàtiques. Se'n coneixen més de 1.650 espècies a tot el món, més de la meitat de les quals tenen petites làmines adhesives als dits que els permeten enfilar-se per parets llises completament verticals i caminar pel sostre. Corren a gran velocitat per qualsevol superfície, s'obren pas amb molta finor entre les fulles per passar desapercebuts i quan salten poden fer oscil·lar la cua per canviar de direcció mentre volen. Algunes espècies, a més, també poden córrer per damunt de l'aigua sense enfonsar-se, i passar de superfícies sòlides a aquoses i viceversa sense canviar de ritme.

La investigadora Jasmine A. Nirody i els seus col·laboradors, de diverses universitats i centres de recerca dels Estats Units, Anglaterra i Alemanya, han analitzat quin sistema utilitzen els dragons per córrer per sobre de l'aigua sense enfonsar-se. Segons expliquen en el seu treball, publicat a la revista *Current Biology*, fan servir un sistema mixt que combina la tensió superficial de l'aigua amb la generació de bombolles d'aire picant fort amb les potes, un sistema que

a escala humana es podria utilitzar en el disseny d'embarcacions més eficients.

Dues estratègies de flotació

Es coneixen més d'un miler d'animals capaços de caminar sobre l'aigua, incloent-hi insectes com els sabaters i rèptils com els basiliscos, entre d'altres. Per no enfonsar-se, els animals petits utilitzen una propietat física de l'aigua coneguda com a tensió superficial, que fa que la superfície de qualsevol líquid es comporti com si fos una membrana. Aquesta propietat és deguda a les forces intramoleculares. Més concretament, a l'interior d'un líquid, qualsevol molècula és atreta per totes les altres que l'envolten, de manera que les forces s'equilibren i l'efecte total és nul. Però, just a la superfície, les forces que atrauen les molècules cap avall no poden ser neutralitzades per les molècules del líquid de sobre perquè no n'hi ha. Aquest efecte genera una tensió que permet a alguns insectes, com els sabaters, caminar per damunt de l'aigua sense enfonsar-se. És una tensió petita, però els sabaters l'aprofiten amb unes extremitats que tenen molta superfície de contacte amb l'aigua i que, a més, són hidròfobes, és

a dir que repel·leixen l'aigua, de manera que no es mullen.

En canvi, els animals més grossos, com els basiliscos, pesen massa per poder caminar sobre l'aigua utilitzant-ne la tensió superficial. Els basiliscos són uns saures similars a les iguanes, que acostumen a caminar fent servir només les extremitats posteriors. Per córrer per damunt de l'aigua piquen molt fort amb les potes i despleguen unes membranes enrotllables que tenen a les extremitats posteriors per augmentar la superfície de contacte amb el líquid. Si baixen de velocitat, però, s'enfonsen.

El cas dels dragons

En aquest context, els dragons es troben en una situació intermèdia. Són més grossos i pesants que un insecte, però més petits que un basilisc. Això va fer pressuposar als científics que amb la tensió superficial de l'aigua no en tindrien prou per córrer-hi per damunt sense enfonsar-se. Per veure quin mecanisme utilitzen, van dissenyar un tanc d'aigua amb una plataforma sobre la qual col·locaven els animals. En primer lloc, van anar afegint quantitats creixents de sabó a l'aigua amb l'objec-

tiu de disminuir-ne progressivament la tensió superficial. (Precisament, una de les propietats del sabó és que disminueix la tensió superficial, cosa que permet que aquest líquid arribi a més racons i renti millor). Un cop fet això, els donaven un copet a la cua perquè sortís sin corrent.

El resultat de l'experiment va ser que, a mesura que s'afegia sabó, els dragons s'enfonsaven cada vegada més, fins que eren incapaços de córrer sobre l'aigua. A partir d'aquí, els investigadors van concloure que aquests animals fan servir en part la tensió superficial de l'aigua per córrer sense enfonsar-se (altrament l'increment de sabó no els hauria afectat), però que no en tenen prou amb aquest mecanisme. A continuació es va analitzar què passa exactament sota les potes dels dragons cada vegada que piquen sobre l'aigua: la morfologia de la punta dels dits, que és hidròfoba com la dels sabaters, fa que quan piquen a l'aigua, o quan "aplaudeixen", com els agrada dir als autors del treball, es generin petites bombolles d'aire que els ajuden a mantenir la flotació sense haver de fer tanta força com els basiliscos. També es va observar que el xipolleig que fan amb les extremitats no els ajuda a avançar, sinó únicament a no enfonsar-se. Per avançar i córrer àgilment, els dragons utilitzen les ondulacions del cos i la cua, que es manté submergida, de manera semblant a com ho fan els caimans.

Segons els autors del treball, aquesta peculiar manera de desplaçar-se per sobre de l'aigua es podria utilitzar per dissenyar embarcacions més eficients, que generessin també bombolles d'aire per augmentar la flotació i disminuir l'energia necessària per fer-les avançar. —

David Bueno és investigador en genètica de la UB i divulgador científic